

Damolin holder lav profil om molerfund

RÅSTOF: Firmaet tier om fundet for at presse regionen til at beholde Mosebjerg. Side 6-7

» Tre millioner kubikmeter her på "Årbjerg", hvor jeg bor, og to millioner derovre på "Vangsgård", hvor min mor boede.

MORTEN BAK, gårdejer

» Hvis regionen som myndighed ville gå med til ikke at udtage, men udsætte Mosebjerg i 25 år, så kan det da godt være, at jeg ville have lyst til at fortælle om det her.

SØREN KLITSKOV, administrerende direktør i Damolin A/S

RÅSTOF: Landmand på Nordmors har guld under fødderne, men mineralvirksomheden Damolin har ikke fortalt Region Nordjylland om sit betydelige molerfund. Direktøren vil dermed presse Region Nordjylland til at fastholde det omdiskuterede Mosebjerg som graveområde

Jeg har moler nok til 50 års produktion på Damolin, siger gårdejer Morten Bak.

Den hemmelige molerskat

Af Carsten Tolbøll og Diana Holm (foto) ctb@mf.dk

EJERSLEV/HESSELBJERG: Det glimter gyldent i jorden, som gårdejer Morten Bak lige har pløjet og harvet og skal til at tilså med vinterafgrøde. Det er ikke sand, der blander sig med mulden her på bakke- dragene på det nordligste Mors, men moler af den fineste slags. Det har Morten Bak vidst, siden han var dreng her nord for Ejerslev og Hesselbjerg.

- Der blev gravet 10 brønde her i 1952, og de borer viste, at der er masser af ler i undergrunden. Tre millioner kubikmeter her på "Årbjerg", hvor jeg bor, og to millioner derovre på "Vangsgård", hvor min mor boede, indtil hun døde i 2000, siger Morten Bak og peger over mod "Vangsgårds" bakker, hvor stubbene står afblegede tilbage efter nyligt høstet hvede.

Altså i alt fem millioner kubikmeter moler! Lige så meget, som der skønnes at være længst ude mod vest i det omdiskuterede Mo-

sebjerg ved Sundby, som et flertal af Regions Nordjyllands politikere foreløbig er indstillet på at friholde for råstofindvinding i den råstofplan, der er under udarbejdelse.

Geus gjorde fund

At der er råstofressourcer af den kaliber og mængde er delvist blevet påvist af ekspertise. I november 2015 gennemførte seniorforsker Stig Schack Pedersen fra Geus - De nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland - undersøgelser på "Vangsgård"s jorder, hvor der blev gravet render og boret huller. Schack Pedersen, der regnes for en førende specialist i moler, var hyret til opgaven af mineralvirksomheden Damolin A/S, som er på jagt efter nye molerforekomster.

- Nu er det jo Damolin, der har rekvireret og betalt denne undersøgelse, så hvis nogen skal fortælle, hvor meget moler, der er, bør det være virksomheden, siger Stig Schack Pedersen, der alligevel løfter sløret:

- Der er i hvert fald 1,5 million

kubikmeter på "Vangsgård", og kvaliteten er udmærket. Der er formentlig mere ler på Morten Baks egen gård, men her skal jeg have lavet nærmere undersøgelser. Det er begge steder tydeligt, at moleret ligger lige under pløjelaget og er let at gå til, og det vil også være enkelt at retablere bruddet efter endt gravning, siger Stig Schack Pedersen.

Bliver holdt hen

Morten Bak vil i givet fald være sikret et tocifret millionbeløb, hvis han sælger graveretten på sin jord til Damolin. Der er blot den hage ved det, at han oplever, at virksomheden holder ham hen.

- Det er som om, det ikke må komme frem, at der er så meget moler her. Jeg føler mig afvist, når jeg har forsøgt at få Damolin i tale, og der er trods alt gået tre kvart år siden de undersøgelser, hvor de endevendte min jord, siger Morten Bak.

I de miljømæssige overvejelser, der har været vedrørende Stærhøj, hvor Damolin er på vej til at få en

gravetilladelse i den østlige del, og Mosebjerg, har transport og afstands spillet en rolle. Begge områder ligger langt fra Damolins fabrik på Skarrehage ved Feggesund. Fra Vangsgaard til Damolins fabrik ved Skarrehage er der derimod kun 2,5 kilometer at køre.

- Og det er lige vej, og lastbilerne skal kun passere et enkelt hus, siger Morten Bak.

Mindst 12,5 års produktion

Vangsgaard er udpeget som interesseområde nord for Hesselbjerg i Region Nordjyllands forslag til Råstofplan 2016. Ejerslev Nord, som Morten Baks bopæl "Årbjerg" hører under, er derimod ikke graveområde, og heri blandt altså Hesselbjerg. Men Damolin har selv gang i undersøgelser af forskellige områder, og heri blandt altså Hesselbjerg. Men Damolin har ikke fortalt om sit fund til regionen. Det bekræfter kontorchef Kenn Bloch Mortensen på regionens kontor for forurening og råstoffer.

- Vi arbejder intenst på at få kvalificeret de oplysninger, vi har på mulige nye graveområder. At der skulle være så stor en forekomst ved Hesselbjerg er en væsentlig op-

lysning, som bør med i den kommende supplerende høringsrunde om nye graveområder, siger Kenn Bloch Mortensen.

En væsentlig oplysning

Regionen undersøger selv efter aftale med Naturstyrelsen et større område ved Tøving (i planen benævnt Erslev). Damolin har selv gang i undersøgelser af forskellige områder, og heri blandt altså Hesselbjerg. Men Damolin har ikke fortalt om sit fund til regionen. Det bekræfter kontorchef Kenn Bloch Mortensen på regionens kontor for forurening og råstoffer.

- Vi arbejder intenst på at få kvalificeret de oplysninger, vi har på mulige nye graveområder. At der skulle være så stor en forekomst ved Hesselbjerg er en væsentlig op-

lysning, som bør med i den kommende supplerende høringsrunde om nye graveområder, siger Kenn Bloch Mortensen.

Hvis I udsætter Mosebjerg...

Administrerende direktør Søren Klitskov, Damolin A/S på Fur, bekræfter de nævnte oplysninger om forekomsterne på Morten Baks jorder, men siger så:

- Det er ikke noget, jeg har lyst til at kommentere. Det skal ikke være mig, der breaker den nyhed.

Hvorfor har I ikke informeret regionen om resultatet af de undersøgelser, I foretog i november sidste år?

- Jeg har nogle foreløbige resultater, men jeg har ikke fået den endelige rapport fra Schack Pedersen. Før jeg har den, vil jeg ikke kommentere på det.

Men det må da være en væsentlig information for regionen i en situation, hvor både den og Damolin leder intenst efter alternative graveområder?

- Vi har nogle rettigheder i Stærhøj og Mosebjerg, som løber til 2028. Hesselbjerg-forekomsten

betragter vi som et fremtidigt graveområde, og vi er nødt til hele tiden at kortlægge vores fremtid på molerområdet. Men lad mig sige det sådan: Hvis regionen som myndighed ville gå med til ikke at udtage, men udsætte Mosebjerg i 25 år, så kan det da godt være, at jeg ville have lyst til at fortælle om det her, siger Søren Klitskov.

Forventning om underretning

Henrik Ringbæk Madsen (S), formand for Region Nordjyllands udvalg for infrastruktur, klima, kultur og miljø har heller ikke hørt om Damolins fund før nu:

- Jeg synes da afgjort, at vi burde have haft den information fra Damolin. Foreløbig koncentrerer vi fra regionens side om at servicere virksomheden på bedst mulig måde. Så bør virksomheden også hjælpe med den anden vej. Vi har haft en god dialog med Damolin, og jeg havde da en forventning om, at vi ville holde hinanden underrettet om molerfund, siger Henrik Ringbæk Madsen.

Billede taget fra toppen af "Årbjerg"s mark. Den gyldne stubmark, der ses bagved til højre hører til "Vangsgård". Begge marker rummer moler lige under overfladen. I horisonten midtfor ses Damolins molerfabrik.

Kort, der viser Hesselbjergs afgrænsede interesseområde for molerindvinding. "Vangsgård" ligger midt i det med udgang til Feggesundvej. "Årbjerg", hvor Morten Bak bor, ligger syd for herfor ud mod vejen Hulbjerg i Ejerslev. Illustration: Region Nordjylland

Det gyldne skær over den nyharvede mark på "Årbjerg" skyldes moler.